

Quæstionum 1613, 1

Ex

PRÆCIPUIS UNIVER-
SI JURIS PUBLICI, SACRI AC

Privati Capitibus, ad Jus Civile, Feudale, Canonicum,
Saxonicum, Recessus Imperii, Constitutiones Electora-
les, moresque hodiernos spectantibus delibera-
tarum.

SEMICENTURIA.

Quam

Annunte Deo Opt. Maximo,

Adprobante Magnifico Jctorum Ordine,

PRÆSIDENTE

Amplissimo Viro,

DN. DOMINICO ARUMÆO, Jcto

eximio & Antecessore Publico, nec non Dicastarii
Provincialis & Scabinatus Adseffore,

In Academiâ Jenensi,

Pro consequendis in UTROQUE JURE insignibus & privile-
giis DOCTORALIBUS, publico Examine
subjicit

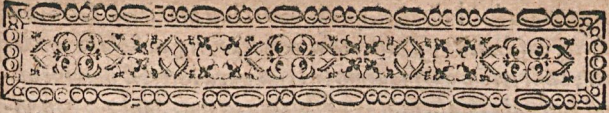
JOANNES Pein/ EICHSELDIACUS.

Ad diem 15. Mensis Maii.

A. C. 1613.

JENÆ, Typis HENRICI Rauchmaus.

ubsequentes Quæstiones, ad præcipuas juris sedes sparsim accommodare, & in earum decisionibus, salvo cujusq; melius sentientis iudicio sic statuere volui.

2. 1.
ET ius scriptum usum & consuetudinem, & vice versa, Jus scriptum ac consuetudinem Legem scriptam abrogare, nec hæc sibi invicem esse contraria.

2.
Consuetudinem, quâ legitima liberorum non solum Confuetudo deminuitur sed etiam tollitur, valere, nisi auctoritas specialis legis, ut Const. El. Saxon. eam impediat.

3.
Vti hodiè Jurisdictionis ac Imperii alia & diversa à Statuta. Priscis Romanorum temporibus est facies, ita etiam Civitatum statuta, absq; Principis confirmatione, modo id cum temperamento accipiamus valere. Tutius vero esse, si principis confirmatio accedat, nemo non videt.

4.
Nec non sponsalia etiam pura & que de presenti volunt. Sponsalia cant, mutuo dissensu partium dissolvi posse, tum ob juris civilis rationem, tum propter Juris Canonici literam, maxime cum præstantes Theologi non contradicant.

5.
Vitiatam quoq; & gravidam ex alio, pro virgine du. Nuptiarum, contractio licet matrimonio & consummato, post rem com-

A 2

compertam licetè dimitti, quamvis rectius maritum facturum pleriq; existiment, si vitiatam retineat, eiq; delictum condonet; Sunt etiam qui suadeant, ut ejus quod interest nomine aliquid pecunia & alteram quasi dotem accipiat, Sanè ego non video quâ ratione honestè ac sine infamia maculâ id fieri possit.

6.

Liberi illegitimi.

Statuto: ut nemo admittatur in ordines, nisi qui legitimam nativitatem probaverit, expositos infantes excludi, licet in dubio aliàs pro legitimis haberi æquius sit.

7.

Legitimatione.

Titius ex concubinâ Thaidæ suscepit Filium, deinde ducit uxorem Seiam, quâ defunctâ in amplexus, legitimo tamen matrimonio, sibi repetit priorem Thaiden. Hoc casu matrimonium intermedium non officere legitimationi.

8.

Tutela &

Cura.

Pupillum absq; Tutoris adsensu & auctoritate nec naturaliter quidem obligari, nisi in quantum locupletior factus sit, aut dolum admiserit. Quid in minore dicemus conditionem suam deteriore faciente? Hunc Curatore destitutum efficaciter obligari, secus si Curatorem habeat. Invitos autem adolescentes ne quidem hodierno jure curatorem accipere, nec in eos constitutione Imperii juri civili derogatum esse.

9.

Domini-
um ejusq;
adquisitio
&

Traditio.

In quaestione: An Error & dissensus impediât domini translationem, non levis quog; videtur esse dissensus Jctorum, ex quo non levis Error Interpp. hæcenus promanavit. Cum in corpus quidem, inquit Julianus, quod traditur, consentiamus, in causis verò dissentiamus: non animadverto cur inefficax sit traditio. Veluti, si ego credam me ex testamento tibi obligatum esse, ut fundum tradam; tu existimes, ex stipulatu tibi eum deberi; Nam & si pecuniam numeratam tibi tradam donandi gratiâ, tu eam quasi creditam accipias, constat proprietatem ad te transire, nec impedimento esse quod

se quod circa causam dandi atque accipiendi differimus.
Contra *Ulpianus*: si ego pecuniam tibi quasi donaturus dedero, tu quasi mutuam accipias, *Julianus* scribit, donationem non esse, sed an mutua sit, videndum, & puto, nec mutuam esse: magisq. nummos accipientis non fieri, cum alia conditione acceperit &c. Videbimus quâ ratione illud diffidium componi possit.

10.

Vasallus Feudum citra ejus amissionem alienare nequit. Alienatio.
Quod in tantum procedere verius est, & si alienatione ista domini sui suam conditionem meliorem fecerit, & si quoq. alienatum & traditum feudum in continenti recuperaverit, licet etiam in magna necessitate, famis p. nuditatis, aris alieni constitutus ad alienationem processerit, quamvis ultimum cum temperamento accipiendum videatur. Iustâ tamen ignorantia cum excusari æquius est. Quid si dubitaverit? Id ipsum significacionem habere injuria voluit *Tullius*.

11.

Servitutes luminum, & ne luminibus officiatur, distingu. Servitus
Etas non esse, contra communem. realis.

12.

Vsfructuarium non totum ad cautionem fidejussoriam, Persona-
sed & pigneratitiam, imò & juratoriam admittit, æquius vi- lis.
deri.

13.

Veram possessionem esse rerum corporalium, & posses- Possessio.
sionem incorporalium; Ideoq. & servitutes q. traditione sive
patientia, itemq. prescriptione longi temporis indistincte ad- Prescri-
quiri, in quâ necessario & bonam fidem & titulum & patien- ptio.
tiam domini requiri, verius esse.

14.

Donationem liberis factam ob supervenientiam licet a. Donatio.
liorum liberorum non revocari, neq. tunc beneficio l. si unquam
C. de revoc. donat. locum dari.

A 3

15. Mu-

Dos, dota-
litium.

*Mulierem mortuo demum marito dotem inferre vo-
lentem, & sibi ipsi dotalitium constitui postulantem, audien-
dam, modo una cum dote inferat id, quod interest dotem suo
tempore non esse solutam, rectè hodiernam praxin obtinuisse.*

Hereditas
testamen-
taria,

*Maritum Heredem mobiliarem indignant Interpp.
Saxonici, Quod in tantum extendere placet, ut etiam uxor
nulla alia bona quam mobilia habens, in præjudicium mariti
de iis testari Jure Saxoniorum possit.*

Heredis
institutio.

*Sed quid si Maritus subscribat tale testamentum uxoris
de mobilibus disponentis? Non dubito quin tum jure subsistat.
Aditio. Quid si tunc cesset heres scriptus, & maritus ab intestato adeat
Legata. hereditatem in solis mobilibus consistentem, an tum legata ad
pias causas debebuntur? Vix concesserim.*

Hereditas
legitima.

*Extra hanc causam testati, id est, Maritum mortuâ uxore
lucrari omnia ipsius mobilia (exceptis utensilibus) Jure Sa-
xon. nullum est dubium. Quod & pecuniam creditam, cen-
susq. & redditus, Constitutio Electoralis refert, si sc. solutionis
dies venerit ante mulieris obitum, An verò idem dicendum
sit, si veniat aut existat terminus intra 30. à morte computan-
dum? Non puto.*

Contra-
ctus no-
minati.

*Pecuniam meam, quam ex causâ mandati vel aliâ te-
cum habes, me consentiente crediti nomine retinui, ita ut
sortem mihi cum usuris ad certum tempus restituas. Quæro
hoc casu an contrahatur mutuum? Adfirmare videtur Ul-
pianus, negare Africanus, in quorum dissidio componendo val-
de laborant Interpp. Nos inspectis penitus juris penetralibus
tentabimus an possit hic aliqua specialitatis ratio dari, ut cre-
ditum quidem non sit, licet data pecunia videatur & à me ad*

se profecta, tuq. ejus nomine de usuris nihilominus promissis, & periculo nummorum tenearis.

20.

Ementem scienter rem alienam re evicta agere regulariter ad pretii restitutionem non possit.

21.

Fratrem cum bona fratri confert, eo ipso se immiscere hereditati paterna videri, proindeq. q. ex contractu legatariis teneri.

Q. Contractus.

22.

Si in alium contractum res non transeat, inquit IC. Vlp. Iamomi-
subsit tamen causa, eleganter Arist. Celsus respondit, esse obligationem, ut puta: dedi tibi rem ut mihi aliam dares, dedi, ut aliquid facias, hoc synallagma, id est, contractum esse, & hinc nasci civilem obligationem. Et ideo puto (superaddit Vlp.) recte Iulianum a Mauritiano reprobaturum in hoc: Dedi tibi Stichum ut Pamphilum manumittas, manumisisti, evictus est Stichus, Iulianus scribit, in factum actionem a pretore dandam. Ille ait, civilem incerti actionem, id est, praescriptis verbis, sufficere, esse enim contractum, quod Arist. Synallagma dicit, unde hac nascitur actio.

Contra Paullus inquit, si dedi tibi servum ut servum tuum manumitteres, & manumisisti, & is quem dedi, evictus est, si sciens dedi, de dolo in me dandam actionem Iulianus scribit, si ignorans, in factum civilem; Quod si faciam ut des, & posteaquam feci, cessas dare, nulla erit civilis actio, & ideo de dolo dabitur, In difficil. & perplexo hoc modo, qua possit iniri commoda interpretandi ratio, videbimus.

23.

Pacta venditioni adjecta: Ut servus venditus exportetur; Pacta Itemq. ne liceat in fundum venditum inferre mortuum, & ejusmodi si cum grano salis accipiantur, efficaciter obligationem & actionem parere neg. ll. 6. & 7. ff. de serv. export. & similes cum

eum Cujacio & Hotomanno pro inexplicabilibus habendas.

24.

Dolus.

Contractus cum ad aliam tum ad dolum, culpam, usuram, id quod interest, & penam casumque fortuitum aliquando, si videlicet ita convenerit, nos obligant. Ex quibus dolus & si dans causam contractui bonæ, reddat eum ipso jure nullum, recte tamen propter utilitatem & libertatem commerciorum contrahentibus alterutrum circumvenire permitti, ita ut circumventio ista dimidium justipretii non excedat.

25.

Culpa, casus fortuiti.

Incendium regulariter casui fortuito, Furtum vero culpa adnumerari.

26.

Mora usurar.

De usuris recte traditum est, eas in bonæ fidei judiciis deberi ex morâ, in stricti vero juris contractibus ex stipulationis vinculo.

27.

Id quod interest
pœna.

Lucius Titius accepit centena numerata à Publ. Mævio, sponditque se numeraturum Calendis proximis, ni faxit, & si eo nomine satisfactum non erit, tunc eò amplius quò post solvet, Pœnæ nomine in singulos menses, inque florenos centenos, florenos singulos dare promisit. Quærebatur an tali modo pœnâ plus comprehendi posset, quam reverà interest creditoris, creditum certâ die non restituere. Id quidem à jure civili alienum est: Sane ut obviaretur technis & avaritiæ usurariorum El. Augusto in Conventa Torgæ habito, cum statibus convenit, ne usurarum legitimarum modum Pœna excederet.

28.

Solutio.

Particulariter invito Creditori non recte solvi.

29.

Compensatio,
Retentio.

Quia facilius Retentio conceditur quam Compensatio in multis, ideoque & actionem Commodati retentionem quidem admittere, Compensationem vero non item.

30. Qui-

30.

Quidam reus in disputationibus attestationum, contra Delicta
Testis personam excipiens, opposuit ei crimen aut delictum ali-
quod infamiam inferens, pramissa tamen protestatione, id non
animo injuriandi à se fieri. Quarebatur: An quia in proba-
tione succubuit, injuriarum actione teneatur? Affirmativam
quidem ita admitto ut moderatio aliqua adhibeatur.

31.

Magos qui Christiana fidei renunciantes pactum aut so- Crimina
cietatem cum Diabolo habent, igne cremari voluit Constanti- Penz.
nus, Quod hac limitatione, si nimirum suis artibus infelici-
bus alicui damnum intulerint, moderari, reliquos verò extra-
ordinem puniri Lex Carolina voluit. Constitutio Electoralis
Saxon. contra, indistinctè ignis pœnam statuit & si nemini no-
cuerint. Electoris opinionem divinũ & civilibus legibus pu-
tamus consentaneam.

32.

Falluntur, qui actionem Finium regundorum bonæ fidei Actiones
judicii adnumerant, ut & longius errant ii, qui actiones omnes
quæ ex aquo & bono dari dicuntur, indiscretim bonæ fidei acti-
onibus aggregari putant.

33.

Mulier ratione dotis illata omnibus omninò creditori. Prelatio-
bus anteriorem hypothecam tam expressam quam tacitam ha- nes credi-
bentibus præferri jure civili inspecto verius esse, solis exceptis, torum.
qui in militiam crediderunt, quò referendam quoq; causam
primipilati; Fisco verò utpotè pariter privilegiato concurren-
te temporis rationem habendam, Nisi speciali lege aut statuto,
ut Const. Electorali hac res aliter se habeat.

34.

Interdicto unde vi, quia illud facinoris atrocitatem in se Interdi-
habet, rectiore sententiâ, vasallo contra dominum experiri non ga-
licere.

B

§ 5. Pla-

Exceptio-
nes.

35.

Placet nobis inter exceptionem S^{cti} Velleiani & Macedoniani differentia, quod illa in debitorum gratiam, hæc verò in creditorum odium detur, & proinde illi renunciari possit, huic verò minimè.

Probatio-
nes, præ-
sumtio-
nes.

36.

Vasallus feudo cadit, si, ut inquit Feudista, credentiam ad domini damnum scienter manifestaverit, id est, si arcana domini dolo malo revelaverit. Verum hoc quarimus, cui in dubio incumbat probatio, Dominone, vasallum scilicet malo proposito arcanum effusi vixisse, an verò vasallo, se dolo & nocendi consilio caruisse? Præsumptio doli hoc efficit, ut contrà vasallum concludamus.

Judicium
ejusq; or-
do.

37.

Sententiam Citatione non legitimè factâ auctoritatem rei judicate non obtineat. An autem sic lata ipso jure nulla erit? Vix concesserim.

Jurisdic-
tio.

38.

Concesso castro Feudali hodiè jurisdictionem quoq; concessam intelligi. Ast quamnam? Id omne vel ex verbis concessionis, vel ex territorii concessi jure, & personâ concedentis & cui conceditur, æstimandum videri.

Regalia.

39.

Venationum jus regale esse non omninò abnegari licet & recto sensu ad servitutes referri possit.

Auctori-
tas pro-
pria.

40.

Defensionem necessariam corporis sui, ad suorum quoq; vim ac injuriam repellendam, item & res quoq; rectè extendi. His ex Jure Civili, Canonico, Feudali Saxónico consuetudinario sparsim ità delibatis ac definitis Coronidis loco lubet adnectere quaestiones subsequentes, publicum Imp. statum concernentes, de quibus quid concludendum sit, in ipsâ collatione videbimus.

Impe-

Imperii autem status cum partim ad Ecclesiastica partim
ad Politica se referat, primum dispiciemus.

41.

An Papa summam obtineat potestatem, ita ut non mi- Papa.
nus recte quam verè sibi arrogaverit, se à Græcis ad Germanos
Imp. Romanum transtulisse, & etiamnum in ipsius esse mani-
bus quas vis Imperiorum & Regnorum translationes?

42.

Idem quoq. sibi Conciliorum ac Synodorum gubernatio- Concili-
nem attribuit, ideoq. videbimus. um,
Synodus.

An Concilius interesse & Laici Principes possint ac de-
beant?

43.

Clerici seu Ecclesiastici, an honorum nomine, quæ pos- Clerici.
sident, sint ab omnibus tributis exempti?

44.

Quomodo Pace Religionis contineantur subditi, ubi an Religion
beneficium Emigrationis sit voluntarium an verò necessa- Fried.
rium?

45.

An is qui Iuris patronatus sequester est, vacante sa- Jus patro-
cerdotio habeat jus patronatus? natus.

46.

Summam Imperii dignitatem Imperator, proximam Caesar.
status & proceres Imperii obtinent, hinc quarimus:

An absq. Adsensu Camera, solus Imperator ejusve Reichs-
consilium aulicum in causâ religionis recte proscribat? Hof-
straffel/
Camera.

47.

Anno ætatis 18. an non tantum vigore aureæ bullæ ad Electores.
jus eligendi Imp. & officium aule Imperatoris, sed etiam ad
territorii gubernationem admittatur Electoris Filius?

48.

An sicuti Principes, ita & Civitates Imperiales gan- Principes.
deant Civitates.

B 2

Austreg. deant beneficio austregerum, si vel à Principe vel ab aliâ Civi-
sc. tate conveniamur?

49.

Vasalli,
subditi.

Vasalli ac subditi duorum dominorum inter se hostilitas
armis dissidentium, cui contra alterum inservire, utriq., neu-
tri, an alterutri debeant?

50.

Munera
collecta.

An quis ratione domicilii an verò honorum nomine sit
collectandus?

F I N I S.

X2617645

1017

num

1613, 1

28.

14

UNIVER-
CI, SACRI AC
, Feudale, Canonicum,
onstitutiones Electora-
stantibus delibera-

TURIA.

t. Maximo,

orum Ordine,

NTE

Viro,

RUMÆO, JCto

o, nec non Dicasterii
us Adseffore,

ensi,

URE insignibus & privile-
publico Examine

HSFELDIACUS.

nsis Maii.

3.

ICI Rauchmaus.